

Nr 24.

*Utlåtande i anledning av fullmäktiges i riksbanken förslag om
riksbankens personalorganisation efter utgången av år
1950 m. m.*

Genom beslut av 1946 års riksdag (bankoutsk. utl. nr 76) fastställdes en ram för tjänstetillsättningar inom riksbanken (den s. k. *övergångsplan II*), avsedd att tillämpas tills vidare t. o. m. den 31 december 1949. Denna plan — vilken undergått formella jämkningar i anslutning till den av 1947 års riksdag beslutade löneregleringen för tjänstemän vid riksdagens verk — förlängdes genom beslut av 1949 års riksdag (bankoutsk. utl. nr 49) att gälla tills vidare till utgången av år 1950.

Rörande riksbankens personalorganisation efter utgången av år 1950 hava *fullmäktige i riksbanken* i skrivelse den 26 oktober 1950 till bankoutskottet anfört följande:

Med anledning av vad bankoutskottet anfört i sitt av innevarande års riksdag godkända utlåtande nr 15 hava fullmäktige i riksbanken den 14 september 1950 till behandling upptagit frågan om riksbankens blivande organisation m. m. Fullmäktige hava därvid beslutat meddela bankoutskottet, att enligt fullmäktiges mening riksbanken bör behålla sina avdelningskontor i ungefär nuvarande omfattning, ett ståndpunktstagande som var baserat på den förutsättningen att avdelningskontoren vore erforderliga för riksbankens centralbanksmässiga arbetsuppgifter. I anslutning härtill beslöto fullmäktige uppdraga åt vice riksbankschefen Mats Lemne att verkställa översyn av riksbankens verksamhet samt successivt framlägga förslag för fullmäktige om en rationalisering och effektivisering av riksbanksarbetet. Det förutsattes därvid att utredningsmannen skulle hålla kontakt med riksbankens personalorganisationer under utredningsarbetets gång. Rörande den närmare innebörden av fullmäktiges beslut torde få hänvisas till det utdrag av fullmäktiges protokoll för nämnda dag, vilket fogats vid nedan omförmälda bilaga A.

Med beaktande av vad sålunda förekommit har riksbankens direktion låtit genom chefen för sektion III utarbeta en vid skrivelsen såsom *bilaga A* fogad promemoria angående riksbankens personalorganisation efter utgången av år 1950 innefattande förslag om förlängning av gällande övergångsplan för tiden från och med den 1 januari 1951 tills vidare till och med den 31 december 1952 med den närmast formella jämkningen, att i övergångsplanen de tre raderna

15 Bankkassörer	Ca 23
23 Bankrevisorer	Ca 23
16 Bankkassörer	Ca 22

Bihang till riksdagens protokoll 1950. 8 saml. Nr 24.

skulle utbytas mot:

38 Bankkamrersassistenter, bankkassörer och bankrevisorer	Ca 23
16 Bankkamrersassistenter och bankkassörer	Ca 22

Sedan fullmäktige den 21 september 1950 preliminärt godkänt vad i promemorian anförts och föreslagits, hava fullmäktige jämlikt de av 1938 års riksdag beslutade bestämmelserna angående förhandlingsrätt för tjänstemän vid riksdagens verk berett de personalorganisationer inom riksbanken, som beröras av förslaget, nämligen Riksbankstjänstemännens förening, Föreningen Kvinnor i statens tjänst och Civilförvaltningens personalförbund, tillfälle att taga del av förslaget.

Med anledning av därom inkomna framställningar hava sedermera muntliga förhandlingar ägt rum med Riksbankstjänstemännens förening och Föreningen Kvinnor i statens tjänst. Över förhandlingarna hava upprättats härvid fogade protokoll (bilagorna B—E).¹

Av förhandlingsprotokollen framgår, att någon meningsskiljaktighet icke rått angående övergångsplanens förlängning tills vidare till utgången av år 1952. Riksbankstjänstemännens förening har emellertid begärt *dels* att nuvarande kamrerstjänster i lönegraderna Cr 7 och Cr 5 å utrikesavdelningen skulle utbytas mot tjänster i lönegraden Ca 29, *dels* att en rad tjänster vid huvudkontoret och avdelningskontoren skulle höjas och *dels* att vissa nya ordinarie tjänster skulle inrättas. Framställningarna överensstämma i huvudsak med de önskemål, som från föreningens sida framfördes vid de förhandlingar, vilka föregingo förlängningen av övergångsplanen för tiden 1 januari—31 december 1950 (jfr BU:s utl. nr 49/1949). Eventuellt har föreningen ifrågasatt att önskemålen skulle på det sättet tillmötesgå att e. o. tjänster i stället inrättades. Däremot har Föreningen Kvinnor i statens tjänst icke framfört några yrkanden om ändring av övergångsplanen under dess fortsatta giltighetstid.

Civilförvaltningens personalförbund har i skrivelse den 11 oktober 1950 anmält, att förbundet intet har att erinra mot att övergångsplanen förlänges till utgången av år 1952.

Såsom i den av fullmäktige preliminärt godkända promemorian framhållits och även understrukits av riksbankens representanter vid de förda förhandlingarna, synes det icke möjligt att nu framlägga förslag till inrättande av nya eller höjning av redan förefintliga ordinarie tjänster, i avvaktan på resultatet av den rationaliseringsutredning som igångsatts inom riksbanken. Detta synes överensstämma med den uppfattning som bankoutskottet givit uttryck åt i sitt förenämnda utlåtande nr 15/1950. Fullmäktige kunna följaktligen icke biträda de av Riksbankstjänstemännens förening i dessa hänseenden framförda önskemålen. Såsom framgår av fullmäktiges ovan omnämnda beslut är det emellertid avsikten — och detta har understrukits vid förhandlingarna med personalrepresentanterna — att resultaten av den igångsatta utredningen skola framläggas successivt och i så snabb takt som möjligt.

Om utredningsmannens förslag skulle giva vid handen att viss tjänst bör höjas utan att man samtidigt finner att tjänsten kan överflyttas från annat håll, bör — i enlighet med vad som från riksbankens sida uttalats vid förhandlingarna — personalbehovet under övergångsplanens fortsatta giltighetstid tillgodoses genom vikariatsförordnande, eventuellt vikariatslöneför-

¹ Här uteslutna.

ordnande. Om förhållandena därtill föranleda kan tjänsten i stället tillsättas med extra ordinarie innehavare på sätt under det senaste året skett beträffande vissa kamrersassistenttjänster vid avdelningskontoren. Därvid förutsättes dock att den som erhåller dylik extra ordinarie tjänst får finna sig i att bliva uppsagd från densamma, därest omständigheterna skulle motivera detta. Det bör ankomma på utredningsmannen att föreslå vilken utväg till frågans provisoriska lösning som bör väljas i det särskilda fallet.

De övriga erinringarna, som från Riksbankstjänstemännens förenings sida framförts mot innehållet i den av fullmäktige preliminärt godkända promemorian, hava icke föranlett fullmäktige till särskilda uttalanden. Fullmäktige vilja i dessa hänseenden ansluta sig till de uttalanden, som av riksbankens representanter gjorts vid de med föreningen förda förhandlingarna.

Under hänvisning till vad i skrivelsen och vid denna fogad promemoria anförts, hemställa fullmäktige, att bankoutskottet ville föreslå riksdagen, att den för riksbanken gällande ramen för tjänstetillsättningar (övergångsplan II) skall, med av fullmäktige föreslagen jämkning, erhålla fortsatt giltighet från och med den 1 januari 1951 tills vidare till och med den 31 december 1952.

Utskottet. Fullmäktiges framställning innebär, att den ram för tjänstetillsättningar inom riksbanken — den s. k. övergångsplan II — som gäller intill 1950 års slut, skulle förlängas att gälla tills vidare även under 1951 och 1952. Någon annan ändring har icke förutsatts än att beträffande vissa av de nuvarande tjänsterna i lönegraderna Ca 23 och Ca 22 möjlighet öppnas att ändra tjänstebestämmelserna till kamrersassistent.

Utskottet tillstyrker bifall till fullmäktiges förslag om att övergångsplan II förlänges att gälla tills vidare även under 1951 och 1952. I samband härmed vill utskottet erinra om, att utskottet redan i sitt av innevarande års riksdag godkända utlåtande nr 15, under hänvisning till att åtskilliga frågor angående riksbankens avdelningskontor voro olösta, uttalat, att man måste räkna med en förlängning av nu rådande provisoriska förhållanden beträffande riksbankens personalorganisation.

Vad fullmäktige i sin skrivelse anført om att under övergångsplanens fortsatta giltighetstid tillgodose möjligen uppkommande personalbehov genom vikariatsförordnanden, eventuellt vikariatslöneförordnanden, eller genom tjänsts besättande med extra ordinarie innehavare samt vad som anförts i den vid skrivelsen fogade promemorian angående eventuell vakanssättning och förfaringssättet för tjänsters ledigförklarande föranleder icke någon erinran från utskottets sida. Det är här fråga om anordningar som få anses ligga inom ramen för de befogenheter, vilka tillkomma fullmäktige enligt gällande bestämmelser.

Utskottet har uppmärksammat, att fullmäktige vid sammanträdet den

14 september 1950 i princip uttalat sig för att i stort sett bibehålla riksbankens avdelningskontor i nuvarande omfattning. I förevarande sammanhang anser sig utskottet icke böra taga ställning till fullmäktiges nämnda uttalande utan vill avvakta de i utskottets ovannämnda utlåtande nr 15 berörda utredningarna rörande kreditinstitutens medverkan i statens konjunkturpolitik samt om förvaltningen av de statliga utlåningsfonderna. Ståndpunkt till frågan om riksbankens kontorsnät kan dessutom givetvis icke tagas, förrän den av fullmäktige beslutade utredningen om riksbanksarbetets rationalisering och effektivisering föreligger. Såsom framgår av fullmäktiges protokoll skall genom sistnämnda utredning jämväl undersökas möjligheten av kontorssammanslagningar och/eller omfördelning inom kontorsnätet.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen, i anledning av fullmäktiges i riksbanken förevarande framställning, må besluta, att den för riksbanken gällande ramen för tjänstetillsättningar inom riksbanken (övergångsplan II) med av fullmäktige föreslagen jämkning beträffande benämning av vissa tjänster skall erhålla fortsatt giltighet från och med den 1 januari 1951 tills vidare till och med den 31 december 1952.

Stockholm den 21 november 1950.

På bankoutskottets vägnar:

K. G. EWERLÖF.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Ewerlöf, Sundvik, Fahlander, Näs-gård*, Petersson i Karlskrona, Mogård och Nordenson*;

från andra kammaren: herrar Andersson i Munkaljungby, Fröderberg*, Nilsson i Landskrona*, Persson i Norrby, fru Humla*, herrar Sköldin*, von Seth* och Rosén.

* Ej närvarande vid justeringen.

P. M.

angående riksbankens personalorganisation efter utgången av år 1950.

Efter förslag av fullmäktige i riksbanken godkände 1943 års riksdag i princip en personalplan för riksbanken, avsedd att träda i tillämpning sedan av samma års riksdag beslutad omorganisation av banken genomförts.

För att övergångsvis bereda personalen i riksbanken bättre befordringsmöjligheter än som skulle blivit möjligt vid tillämpning av personalplanen fastställde emellertid riksdagen, i huvudsaklig överensstämmelse med av fullmäktige framlagt förslag, en ram för tjänstetillsättningar — en s. k. övergångsplan — avsedd att gälla tills vidare till och med den 31 december 1946 (se BU:s utl. 1943 nr 76).

På förslag av fullmäktige beslöt sedermera 1946 års riksdag (se BU:s utl. 1946 nr 76) att godkänna ny ram för tjänstetillsättningar inom riksbanken (*övergångsplan II*) att tillämpas till och med den 31 december 1949. Sistnämnda övergångsplan — vilken undergick vissa formella jämkningar i anslutning till den av 1947 års riksdag beslutade löneregleringen för tjänstemän vid riksdagens verk — har sedermera jämlikt beslut av 1949 års riksdag erhållit förlängd giltighet till utgången av år 1950 (se BU:s utl. 1949 nr 49). I sin skrivelse till bankoutskottet den 19 maj 1949 angående nämnda förlängning av giltighetstiden för övergångsplan II framhöll fullmäktige, att riksbankens arbetsuppgifter icke oväsentligt ökats under de senaste åren¹ samt att det därför i och för sig kunde hava varit motiverat med inrättande av nya eller uppflyttning av redan befintliga tjänster. Att något förslag härom icke framlades föranleddes av att man haft att ta hänsyn till de svårigheter att överblicka riksbankens blivande arbetsuppgifter och personalbehov, som sammanhängde med 1949 års riksdags principbeslut om inrättande av en statlig affärsbank.

I proposition nr 157 till innevarande års riksdag framlade Kungl. Maj:t förslag rörande organisationen av den statliga affärsbanken m. m. Enligt detta förslag skulle riksbanken i huvudsak bibehålla sina nuvarande arbetsuppgifter och sitt kontorsnät. Det förutsattes emellertid i propositionen, att det borde närmare övervägas, om riksbanken kunde avstå något kontor i Norrland till den statliga affärsbanken, att sådana uppdrag, främst utrikesaffärer, som hittills för statliga myndigheters och företags räkning ombesörjts av riksbanken (eller annat bankföretag), skulle överflyttas till affärsbanken *samt* att den statliga fondförvaltningen skulle bli föremål för översyn, sedan de utredningar, som berörde denna förvaltning, slutförts. Vidare framhölls i propositionen bl. a. angelägenheten av ett intensifierat arbete för rationalisering av riksbankens organisation samt översyn av dess kontorsnät.

I sitt den 11 maj 1950 avgivna utlåtande (nr 15) över propositionen har bankoutskottet — som med tillfredsställelse konstaterat att föredragande departementschefen ställt i utsikt en utredning av frågan om kreditinstitutens medverkan i statens konjunkturpolitik — uttalat att det vore att förvänta, att denna utredning komme att lämna ytterligare belysning av spörs-

¹ Sedan dess har någon ytterligare ökning av arbetsuppgifterna icke inträtt totalt sett; snarare torde man kunna konstatera en viss minskning. Det finns för närvarande inga tecken, som tyda på att denna tendens icke skulle vara bestående.

målet beträffande behovet av riksbankens avdelningskontor. Utskottet anförde vidare bl. a. följande:

»Riksbanken har under de senare åren pålagts uppgifter, som ligga vid sidan om dess rent centralbanksmässiga. — — — Väsentligen ha dessa uppgifter tillförts riksbanken i syfte att staten skulle kunna taga i anspråk de outnyttjade organisatoriska och personella tillgångar, som avdelningskontoren representerade. Härigenom har avdelningskontorens kapacitet blivit bättre utnyttjad, samtidigt som fondförvaltningen blivit ordnad på ett tillfredsställande sätt. Såsom av propositionen framgår, torde i samband med en väntad översyn av den statliga fondrörelsen fråga uppkomma om att tillföra riksbanken ytterligare arbetsuppgifter av likartad beskaffenhet, eventuellt även kamerala göromål från länsstyrelserna. Huruvida riksbanken framdeles bör bibehålla och eventuellt utöka sina fondförvaltande uppgifter eller icke, är i första hand ett organisatoriskt spörsmål. Därest riksbankens kontorsnät med hänsyn till statens konjunkturpolitik eller riksbankens centralbanksmässiga uppgifter i övrigt anses böra bestå i ungefär nuvarande omfattning, lärer frågan om kontorens anlitande för här avsedda ändamål närmast bli beroende på de fördelar, detta ur den allmänna statsnyttans synpunkt kan medföra i jämförelse med andra tänkbara alternativ. Självfallet bör härvid beaktas, att kontorens rörelse inom detta vid sidan om riksbankens egentliga verksamhet liggande område icke kommer att försvåra riksbankens uppgifter som centralbank. I detta sammanhang må jämväl erinras om att departementschefen ansett möjligt att undanröja det hinder för fondförvaltningens överlämnande till affärsbanken, som ligger i att beslutanderätten beträffande avskrivning av statliga fordringar icke kan anförtros ett statligt aktiebolag. En omprövning av detta spörsmål synes därför måhända vara påkallad. Utskottet förutsätter, att här framförda synpunkter komma under övervägande i samband med den blivande utredningen om en rationalisering och förenkling av den statliga fondförvaltningen.

Vid de fortsatta övervägandena rörande riksbankens kontorsnät bör självfallet vederbörlig hänsyn tagas jämväl till de uppgifter, som avdelningskontoren ha i fråga om sedel- och myntdistributionen och vilka i särskild grad torde påverka ställningstagandet, då det gäller att slutligt bestämma kontorens antal och förläggning.

Med det ovan anförda har utskottet velat framhålla önskvärdheten av att vid de utredningar rörande avdelningskontorens funktioner m. m., som förerbådats i propositionen, riksbankens uppgifter som centralbank särskilt beaktas. När utskottet i likhet med departementschefen förordat, att riksbanken tills vidare skall behålla sitt kontorsnät, har utskottet förutsatt, att utredningarna snarast komma till stånd.

Icke minst med hänsyn till riksbankens personalorganisation är det angeläget, att här avsedda spörsmål lösas snarast möjligt. Det sedan länge rådande provisoriska tillståndet inom riksbanken har icke kunnat undgå att medföra olägenheter. Alltsedan år 1944 har riksbanken, efter det att dess organisation i flera år legat i stöpsleven, i fråga om personalorganisationen arbetat med s. k. övergångsplaner. Ovissheten om hur riksbanken slutligen kommer att organiseras har givetvis medfört en känsla av osäkerhet hos personalen. Då emellertid alltjämt åtskilliga frågor beträffande avdelningskontoren kvarstå olösta måste man tyvärr räkna med en förlängning av nu rådande provisoriska förhållanden.

Utskottet vill slutligen understryka vikten av att jämsides med utredningarna rörande avdelningskontorens framtida uppgifter rationaliseringsarbetet beträffande riksbankens inre organisation vid såväl huvud- som avdelningskontoren intensifieras. Härvid må framhållas, att även om de besparingar, som kunna ernås genom förändringar i kontorsnätet eller genom rationalisering av den inre organisationen, icke omedelbart bli så betydande eller till och med under en ny övergångstid medföra kostnadsökningar, detta i och för sig icke bör hindra åtgärdernas genomförande, om blott större kostnadsbesparingar på längre sikt kunna realiseras.»

Riksdagen har godkänt vad utskottet sålunda och i övrigt anfört i nämnda utlåtande (se riksdagens skrivelse nr 310).

Fullmäktige hava sedermera den 14 september 1950 beslutat uppdraga åt vice riksbankschefen M. Lemne att verkställa översyn av riksbankens verksamhet och för fullmäktige successivt framlägga förslag rörande riksbanksarbetets rationalisering och effektivisering. Vid översynen har utredningsmannen att utgå från den förutsättningen, att avdelningskontoren skola i stort sett bibehållas. Protokollsutdrag, utvisande fullmäktiges handläggning av ärendet, bifogas.

Med hänsyn till det läge, vari frågan om riksbankens blivande arbetsuppgifter och organisation kommit genom riksdagens beslut, är det icke möjligt att nu framlägga förslag till en mera definitiv personalorganisation för banken. Såsom framgår av bankoutskottets ovan återgivna, av riksdagen godkända uttalande har riksdagen förutsatt att rådande provisoriska förhållanden måste tills vidare bestå. Vid ovan omnämnda, av fullmäktige beslutade översyn av riksbankens verksamhet uppkomma helt naturligt frågor om ändrad lönegradsplacering för vissa tjänster samt om ändring av antalet ordinarie tjänster. Resultatet av de övriga utredningar, som i anledning av riksdagens beslut torde komma till stånd, kan även påverka dessa frågor. Under sådana förhållanden torde förslag böra ingivas till bankoutskottet om förlängning av gällande övergångsplan. Eftersom de utredningar, som i propositionen och bankoutskottets förenämnda utlåtande ansetts böra igångsättas, kunna förutses komma att taga relativt lång tid i anspråk, torde förlängningen böra gälla *tills vidare* under en tid av två år, d. v. s. till utgången av år 1952.

I gällande övergångsplan finnas upptagna 38 tjänster för bankkassörer och bankrevisorer i lönegraden Ca 23 samt 16 tjänster för bankkassörer i lönegraden Ca 22. Av dessa tjänster äro 7 i lönegraden Ca 23 och samtliga i lönegraden Ca 22 avsedda för de 23 mindre kontoren. Genom den ökning av arbetsuppgifterna vid dessa kontor, som inträtt i och med att riksbanken övertagit handläggningen av egnahems- m. fl. lån, beviljade före den 1 juli 1948, ha registratorstjänsterna vid flertalet av ifrågavarande kontor blivit mera krävande än kassörstjänsterna. Härtill har bidragit att räntor och amorteringar numera regelmässigt erläggas över postgiro, varigenom kassagöromålen vid kontoren blivit mindre betungande än tidigare, om man bortser från det rent rutinmässiga sedelräkningsarbetet. Registratorstjänsterna uppehållas emellertid i allmänhet av tjänstemän, som äro placerade i lägre lönegrad än kassörerna vid kontoren. Vid ett kontor har man redan tagit konsekvensen av den inträdda förskjutningen i arbetsuppgifterna och låtit den som erhållit kassörstjänsten övertaga registratorns (kamrersassistentens) uppgifter, medan kassörgöromålen fullgöras av en lägre tjänsteman. Det synes lämpligt att motsvarande anordning genomföres även vid vissa andra kontor. Innehar den som fått i uppdrag att bestrida kassörs-

tjänsten lägre löneställning än 20 lönegraden kan det vara skäligt att sedvanlig vikariatsersättning utgår för uppehållande av tjänst i sagda lönegrad. — Det synes motiverat att vid bifall till vad sålunda föreslagits låta detta komma till uttryck i övergångsplanen, exempelvis genom att de tre raderna

15 Bankkassörer	Ca 23
23 Bankrevisorer	Ca 23
16 Bankkassörer	Ca 22

utbytas mot

38 Bankkamrersassistenter, bankkassörer och bankrevisorer	Ca 23
16 Bankkamrersassistenter och bankkassörer	Ca 22

Jämlikt bemyndigande av 1949 års riksdag äga fullmäktige befogenhet att, i den mån detta föranledes av bestämmelserna angående reglerad befordringsgång för icke-ordinarie biträdespersonal, tillsätta tjänster såsom kontorsbiträde i lönegraden Ca 8 utan hinder av övergångsplanen. Med hänsyn till bemyndigandets avfattning torde detta utan förnyat medgivande av riksdagen gälla vid förlängning av övergångsplanen.

Det förhållandet att övergångsplanen utgör en ram för tjänstetillsättningar innebär i och för sig att fullmäktige i varje särskilt fall ha att pröva huruvida ledigbliven tjänst bör återbesättas. Att en dylik prövning bör ske följer för övrigt av bestämmelsen i § 29 mom. 2 bankoreglementet. Hittills har under övergångsplanens giltighetstid någon vakanssättning icke förekommit, om man bortser från vissa förordnandetjänster. Skulle det vid de utredningar berörande riksbanken, som igångsatts eller av riksdagen förutsetts skola igångsättas, visa sig att genom omläggning av arbetsrutinen eller andra organisatoriska förändringar en tjänst i viss lönegrad blir obehövlig eller lämpligen kan uppehållas av tjänsteman i lägre lönegrad kan det vara motiverat att sätta den överflödiga tjänsten vakant, resp. att ledigförklara tjänst i lägre lönegrad.

Enligt § 31 bankoreglementet skall kungörelse angående ledigförklarande av ordinarie konstitutorialtjänst såvitt möjligt avse tjänst i allmänhet i viss lönegrad. Därvid äsyftas att tjänsten icke bör bindas vid viss befattning eller vid visst kontor. I praxis har regelmässigt så förfarits att det i kungörelsen angivits, att en tjänst i viss angiven lönegrad vore till ansökan ledig med tjänstgöringsskyldighet tills vidare vid visst bestämt kontor. När det gäller tjänster i lönegraden Ca 20 har det i flera fall visat sig olämpligt att i förväg bestämma var den tjänsteman, som konstitueras å tjänsten, bör placeras. Ofta finns det ingen anledning att flytta tjänstemannen från det kontor, där han tjänstgör. Om förflyttning sker måste kanske till det kontor, där tjänstemannen dittills varit stationerad, i stället överflyttas annan jämförlig tjänsteman. Över huvud taget kan det konstateras, att det med hänsyn till svårigheten för vederbörande att erhålla bostad på ny tjänstgöringsort och de dryga kostnader, som flyttningen medför, är lämpligt att söka undvika andra förflyttningar än sådana som äro nödvändiga för att tillgodose ett förefintligt personalbehov eller som betingas av utbildnings-skäl. Som en ytterligare anledning till det ifrågasatta avsteget från hittillsvarande praxis kan anföras, att någon egentlig skillnad i arbetsuppgifter icke föreligger mellan en tjänsteman i lönegraden Ca 20 och en icke-ordinarie tjänsteman som tillhör rekryteringspersonalen till dylik tjänst. Beträffande tjänster som kontorsbiträden i lönegraden Ca 8 — vilka utgöra första ordinarie tjänst inom den reglerade befordringsgången för biträdes-

personal — kunna ibland likartade skäl anföras för att hålla frågan om stationeringsorten öppen vid ledigförklarandet. I vissa fall kan det visa sig lämpligt att även ledigförklara tjänster i lönegraden Ca 22 utan angivande av stationeringsort. Å andra sidan kan det tänkas bli motiverat att med hänsyn till arbets- och personalförhållandena flytta ledig tjänst från ett kontor till ett annat samt ledigförklara tjänsten med angivande av att den som erhåller tjänsten skall tills vidare tjänstgöra vid sistnämnda kontor.

Skrivelse torde sålunda böra avlåtas till bankoutskottet med hemställan att utskottet ville — med biträdande av vad i denna promemoria anförts — föreslå att den för riksbanken gällande ramen för tjänstetillsättningar (övergångsplan II) skall med ovan angivna jämkning äga fortsatt giltighet från och med den 1 januari 1951 tills vidare till och med den 31 december 1952.

Stockholm den 16 september 1950.

Hjalmar Ekengren.

*Utdrag av protokoll hos fullmäktige i
riksbanken den 14 september 1950.*

Närvarande:

	ordföranden	herr	Jonsson
vice	»	»	Hall
		»	Böök
		»	Gränebo
		»	Allan Andersson
		»	Bergvall
		»	Olof Andersson
ävensom		»	Lemne
		»	Kristensson.

§ 7. Herr Böök anmälde frågan om riksdagens beslut rörande riksbankens arbetsuppgifter m. m. Herr Böök anförde därvid i huvudsak följande:

Det som borde ligga till grund för fullmäktiges diskussioner och ställningstagande i frågan vore bankoutskottets av innevarande års riksdag godkända utlåtande nr 15. Riksdagens beslut innebure — med reservation för att slutsatsen möjligen vore en felaktig tolkning av utlåtandet — att riksbankens kontorsnät borde bibehållas endast om man komme till den slutsatsen, att kontoren vore erforderliga för fullföljande av riksbankens centralbanksmässiga uppgifter. Ett ställningstagande i princip till frågan om avdelningskontorens framtida öde syntes emellertid enligt herr Bööks mening kunna ske oberoende av de tidskrävande utredningar som i utlåtandet förebådats eller förordats, i främsta rummet dels beträffande en medverkan av samtliga kreditinstitut i en aktiv konjunkturpolitik, dels beträffande en rationalisering och förenkling av den statliga fondförvaltningen.

Det vore herr Bööks uppfattning att vad som nu krävdes efter alla de utredningar, som bedrivits under de sista 10 å 15 åren, icke vore ytterligare utredningar utan ett klart ställningstagande till frågan om kontorens vara eller icke vara. Ett sådant ställningstagande vore icke minst angeläget med hänsyn till önskvärdheten av att riksbanken finge arbetsro och med hänsyn till riksbankspersonalen.

Herr Böök förklarade att hans inställning till frågan om kontorens betydelse ur centralbanksmässiga synpunkter vore densamma som den han anfört bl. a. i samband med fullmäktiges yttrande över »affärsbanksutredningen». Med den lösning frågan om den statliga affärsbanken erhöll genom riksdagsbeslutet, syntes det svårt att tänka sig att denna bank kunde tilldelas några omfattande konjunkturpolitiska uppgifter utöver dem som den privata bankverksamheten kunde utföra.

Herr Böök förklarade vidare, att han ansåge det erforderligt att staten skulle kunna bedriva en aktiv konjunkturpolitik genom en statlig inrättning som hade tillräckliga resurser och möjlighet att kreditpolitiskt nå över hela fältet. Det vore även nödvändigt för centralbanken att ha direkta lokala kontakter med näringslivet och penningmarknaden för att den icke skulle riskera att behöva fullfölja sina uppgifter i så att säga lufttomt rum.

Mot bakgrunden av det anförda skulle man komma fram till ett beslut om att behålla avdelningskontoren i ungefär nuvarande omfattning, ett beslut baserat på förutsättningen, att avdelningskontoren vore erforderliga för

riksbankens centralbanksmässiga uppgifter. Om fullmäktige fattade ett sådant beslut, ankomme det på riksbanken att enligt riksdagens direktiv sörja för att en rationalisering av riksbankens verksamhet komme till stånd, varvid även möjliga kontorssammanslagningar och/eller omfördelning inom kontorsnätet skulle undersökas. Denna uppgift kunde anförtros åt en kommitté eller åt en person. Herr Böök ansåge det lämpligast att åt en person, närmast vice riksbankschefen Lemne, anförtro uppgiften att företaga en översyn av riksbankens verksamhet och successivt framlägga förslag för fullmäktige om en rationalisering och effektivisering av riksbankens arbete. Uppdraget skulle vara förenat med ett bemyndigande att påkalla bistånd och medverkan från riksbankens ledning och personal; och skulle utredningsmannen även hålla kontakt med riksbankens personalorganisationer under utredningsarbetets gång. Herr Böök erinrade i detta sammanhang om att, enligt vad som anmälts till direktionens protokoll den 9 maj 1950, Riksbankstjänstemännens förening gjort viss hemställan angående formerna för rationaliseringsarbetet i riksbanken.

Fattades beslut i enlighet med de angivna riktlinjerna borde detta bringas till riksdagens kännedom, vilket lämpligen kunde ske genom att redogörelse därför lämnades i den framställning om förlängning av övergångsplanen för tid efter utgången av innevarande år, som skulle göras till riksdagen denna höst.

Under den härefter följande diskussionen framförde herrar Hall, Gränebo, Allan Andersson och Olof Andersson sin anslutning till herr Bööks ståndpunkt beträffande avdelningskontoren och hans förslag rörande utredningsarbetet.

Ordföranden herr *Jonsson* förklarade att han ansåge att direktiven för utredningsmannen skulle avse framläggande av förslag om avdelningskontorens avveckling. Han kunde inte dela de övriga fullmäktiges mening, att avdelningskontoren vore nödvändiga för riksbankens uppgifter som centralbank, icke ens i kristider.

Herr *Bergvall* förklarade, att han av vad som hittills anförts i frågan icke kunnat komma till den uppfattningen att det med hänsyn till riksbankens centralbanksmässiga uppgifter vore behövt att bibehålla avdelningskontoren. Med hänsyn till andra på frågan inverkan omständigheter komme han emellertid icke att reservera sig mot den uppfattning som omfattades av fullmäktiges majoritet men förbehöll sig rätt att ta slutlig ställning till frågan om avdelningskontoren, när resultatet av utredningsmannens arbete föreläge.

Herr *Lemne* ville till protokollet anteckna, att för fullföljande av riksbankens centralbanksmässiga uppgifter vore ett bibehållande av avdelningskontoren icke nödvändigt utan skälen härför hänförde sig till andra åligganden, som för närvarande handhades av riksbanken och därvid främst förvaltningen av vissa fonder m. m.

Fullmäktige hade alltså beslutat att i princip uttala sig för att i stort sett bibehålla riksbankens avdelningskontor i nuvarande omfattning samt att uppdraga åt herr Lemne att företaga en översyn av riksbankens verksamhet och för fullmäktige successivt framlägga förslag om riksbanksarbetets rationalisering och effektivisering.

Ur protokollet:
Gunnar Olsson.